

КОЛОНКА ГОЛОВНОГО РЕДАКТОРА

УДК 070.486:377

DOI <https://doi.org/10.33989/2519-8254.2021.9-10.263515>

ORSID 0000-0003-3912-9023

ORSID 0000-0003-0011-609X

**НАУКОВОМУ ЖУРНАЛОВІ «UKRAINIAN PROFESSIONAL EDUCATION =
УКРАЇНСЬКА ПРОФЕСІЙНА ОСВІТА» – П'ЯТЬ РОКІВ**

Марина Гриньова,

докторка педагогічних наук, професорка,
ректорка Полтавського національного Педагогічного університету імені В. Г. Короленка;

Любов Кравченко,

докторка педагогічних наук, професорка,
головна редакторка фахового наукового журналу
«Ukrainian professional education = Українська професійна освіта»
Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка

Представлено аналітичні матеріали, систематизовані у зв'язку з п'ятиріччям наукового журналу «Ukrainian professional education = Українська професійна освіта» – фахового видання з наук про освіту та педагогіки. Заснований у 2016 році в Полтавському національному педагогічному університеті імені В. Г. Короленка, журнал акумулює понад столітній досвід підготовки вчителів і фахівців соціогуманітарної сфери, базується на всесвітньо відомих надбаннях його випускників і викладачів – Антона Макаренка, Василя Сухомлинського, Григорія Ващенка, Володимира Щепотьєва, Василя Верховинця, Івана Зязюна, Володимира Пащенко та ін.

Публікації видання суголосні з проблематикою відомих в Україні фахових журналів («Філософські обрії», «Педагогічні науки», «Психологія і особистість», «Витоки педагогічної майстерності», «Естетика і етика педагогічної дії», «Біологія та екологія»), що їх видає Полтавський педагогічний університет. Тематика досліджень охоплює професійну освіту фахівців вищої кваліфікації (бакалаврів, магістрів, докторів філософії) з низки галузевих областей: науки про освіту, культурологія, природничі науки, психологія, технології, спортивна медицина, фізична культура, естетичне виховання, архітектура і дизайн тощо, оскільки видання публікує дослідні, теоретичні, пропозиційні та практичні статті щодо змісту й методик експериментальної професійної освіти за кожним із цих напрямів. Спеціалізація журналу – питання організацій освітнього процесу та методик викладання навчальних дисциплін відповідно репрезентованих галузей.

Науковий журнал «Ukrainian professional education = Українська професійна освіта» має висококваліфіковану редколегію та колектив рецензентів, відомих спеціалістів у означених предметних областях; нині він отримав статус фахового видання з наук про освіту в Україні.

Ключові слова: *Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка, науковий фаховий журнал, «Ukrainian professional education = Українська професійна освіта», педагогіка, науки про освіту, професійна підготовка, наукові школи, види наукових публікацій.*

Постановка проблеми. У кожного із закладів вищої освіти, які діють нині в Україні, своя історія, здобутки і перспективи. Полтавський педагогічний є тим університетом, де щороку тисячі наших молодих співгромадян знаходять для себе надійну базу для якісного професійного становлення, приходять сюди здобути фах педагога й залишають стіни рідної Alma mater, багаті знаннями, вміннями, першим практичним досвідом, новими технологіями праці в освітньо-виховній галузі та компетентними фахівцями в інших сферах людської життєдіяльності.

Модерний інтелектуальний простір, до якого ввійшла вітчизняна освіта й наука з набуттям Україною незалежності, інтеграційно-глобалізаційні виклики, яким відповідає та на які реагує широке світове співтовариство, скеровують педагогічний університет до адекватного оновлення й розвитку: тут сформувалися педагогічна, філософська, історична, філологічна наукові школи, активно розробляються такі освітні напрями, як фізична культура і спорт, технології та дизайн, іноземні мови, журналістика, відкрилися й розвиваються магістратура, аспірантура, докторантура з багатьох спеціальностей; розквітає міжнародна наукова співпраця, активно реалізуються проекти обміну викладачами й здобувачами вищої освіти, ведеться тісна взаємодія з академічними науковими центрами держави, видаються високоякісні фахові збірники праць та журнали.

Аналіз останніх публікацій та досліджень. Традиції заснування й розвитку власних наукових видань у Полтавському педагогічному розпочато ще в 30-ті роки ХХ ст. Нині продемонструвати власні наукові здобутки викладачі Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка мають змогу в атестованих фахових виданнях – «Філософські обрії», «Педагогічні науки», «Психологія і особистість», «Витоки педагогічної майстерності», «Філологічні науки», «Історична пам'ять», «Естетика і етика педагогічної дії»; ці видання є відомими в країні та за її межами. Систематизація матеріалів свідчить, що до редколегій видань почали входити відомі зарубіжні фахівці та вчені, які займаються дослідженнями в суміжних із науками про освіту галузях – філософії, культурології, психології, соціальній роботі тощо. Це збагачує педагогічну науку, розширює її горизонти та досить позитивно впливає на якість досліджень із професійної освіти, адже уможливорює долучення до її контексту аспектів змісту конкретних фахових областей – економіки, технологій, медицини, наук про Землю, фізичної культури та здоров'язбереження тощо.

Виклад основного матеріалу. За глибоким переконання усіх поколінь науково-педагогічних працівників університету, педагогічний ЗВО покликаний бути в авангарді розробки науково-методичних засад підготовки сучасних фахівців із вищою освітою та відповідною кваліфікацією, адже саме тут сконцентровані спеціалісти з високим рівнем науково-теоретичної й практичної підготовки в царині педагогіки й наук про освіту. Відтак науково-методичні дослідження вчених становлять органічну основу освітнього процесу, елемент його еволюційного розвитку, рушійну силу підвищення якості професійної підготовки фахівців. Наразі результати цих досліджень, представлені в численних публікаціях, є відомими й загально визнаними не тільки на теренах України, а й далеко за її межами, їхнє практичне втілення в підготовку висококваліфікованих фахівців спостерігаємо в значній кількості вітчизняних і зарубіжних ЗВО.

Провідними центрами акумулювання наукової думки й досвіду фахової підготовки у Полтавському національному педагогічному університеті імені В. Г. Короленка стали наукові школи – об'єднання різних поколінь науковців довкола відомого вченого, який є лідером у обраній галузі, має досвід науково-педагогічної діяльності, формулює проблематику досліджень та спрямовує учнів на її реалізацію. Такими лідерами з наук про освіту (педагогіки) є М. Гриньова, Л. Кравченко, А. Бойко, Н. Шиян, П. Хоменко, Є. Кулик та ін.; 70% статей, опублікованих у журналі «Ukrainian professional education = Українська професійна освіта» належать представникам цих наукових шкіл.

Керівником такої наукової школи, об'єднаної проблемою «Саморегуляція як основа успішної педагогічної діяльності» є докторка педагогічних наук, професорка, членкиня-кореспондентка ПАПН України, ректорка університету Марина Гриньова. До поліпроблемної та багатоаспектної наукової школи входять викладачі, докторанти, аспіранти, магістранти кафедри педагогічної майстерності та менеджменту імені І. А. Зязюна, студенти природничого факультету, директори й заступники директорів шкіл Полтавщини, педагоги освітніх і позашкільних закладів та творчих дитячих колективів. Під керівництвом професора М. Гриньової захищено близько 70 кандидатських дисертацій та більше десяти докторських дисертацій; зокрема, під її науковим консультуванням захистилися працівники університету В. Оніпко – «Теоретико-методологічні засади підготовки майбутніх учителів природничих дисциплін до професійної діяльності у профільній школі»; А. Ткаченко – «Професійний розвиток і саморозвиток особистості в творчій спадщині А. С. Макаренка» та інші вчені, котрі нині розвивають власні наукові школи.

Наукова школа «Наукові основи інтеграції культурологічного і педагогічного знання» під керівництвом професорки Л. Кравченко займається проблематикою та захистом кандидатських дисертацій зі спеціальностей 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти; 13.00.01 – загальна педагогіка та історія педагогіки; дисертацій доктора філософії 014 Середня освіта 015 Професійна освіта. Усього захищено: 20 кандидатів педагогічних наук, 1 доктор філософії, 2 доктори наук. Представники цієї школи публікували матеріали з історії та сучасного розвитку підготовки фахівців таких спеціальностей і галузей, як: фізична культура і спорт, культурологія і менеджмент соціокультурної діяльності, філологія, спортивна медицина, військова діяльність, декоративно-ужиткове мистецтво тощо.

Наукова школа докторки педагогічних наук, професорки, членкині-кореспондентки НАПН України А. Бойко «Формування в загальноосвітніх і вищих навчальних закладах України гуманної суб'єкт-суб'єктної взаємодії учнів і вчителів, студентів і викладачів» своєї пріоритетною науковою проблемою вважала обґрунтування теоретичних основ і педагогічних технологій забезпечення системи суб'єкт-суб'єктних відносин у освітньому процесі школи і вишу на рівнях співробітництва й співтворчості. З цієї школи вийшли лідери власних наукових шкіл – професори Б. Год, Н. Шиян, Л. Кравченко, І. Цебрій. Нині перспективно працюють з аспірантами та публікують матеріали спільних досліджень молоді вчені, доктори педагогічних наук, учні цієї школи – професори Л. Семеновська, О. Ільченко, В. Мокляк, Л. Петренко, В. Фазан та ін.

Напрямами досліджень наукової школи доктора педагогічних наук, професора Є. Кулика стали теоретико-методологічні передумови зміни моделей управління професійно-технічною освітою в Україні, педагогічна дослідницька діяльність, ергономіка, дизайн, культура виробництва, проблеми законодавчого забезпечення професійної підготовки молоді, концептуальні підходи до формування регіональної політики розвитку професійної освіти в Україні та відповідні зміни в змісті професійної і технологічної освіти, трансформаційні процеси в Україні. У науковій школі захищено 6 кандидатських і одне дослідження доктора педагогічних наук; нині наукові учні Є. Кулика активно публікують статті з проблем професійно-технічної, трудової, технологічної підготовки.

Докторка педагогічних наук, професорка Н. Шиян – лідерка наукової школи «Теорія і методика навчання у вищій і загальноосвітній школі»; напрямами наукових досліджень є диференціація та інноваційні технології, інноваційні технології навчання, профільне навчання в загальноосвітній школі, дидактичні засади формування індивідуальної освітньої траєкторії учня (здобувача вищої освіти). Підготовлені в науковій школі кандидати педагогічних наук публікували праці з проєктних технологій організації позаурочної роботи з хімії учнів загальноосвітніх навчальних закладів;

формування дослідницьких умінь студентів технічних університетів у процесі вивчення професійно-орієнтованих дисциплін; організації самостійної роботи з хімії учнів основної школи з використанням засобів візуалізації знань; розвитку пізнавальної самостійності здобувачів вищої освіти у процесі вивчення психолого-педагогічних дисциплін тощо. Нині аспіранти Н. Шиян розвивають зазначену проблематику в теоретичних та практичних статтях, поданих до журналу.

На сучасному етапі до редакційної колегії журналу «Ukrainian professional education = Українська професійна освіта» входять: *головний редактор* – Кравченко Любов, д-р пед. наук, професор; Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка (м. Полтава); *заступник головного редактора* – Мушкієта Радослав, д-р хабілітований, професор; Університет Миколи Коперника в Торуні (м. Торунь, Польща); *члени редакційної колегії*: Циріготіс Костянтинос, д-р хабілітований, професор; Університет імені Яна Кохановського в Кельцах (м. Кельце, Польща); Золотухіна Світлана, д-р. пед. наук, професор; Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди (м. Харків); Шевчук Сергій, д-р географічних наук, професор; Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка (м. Полтава); Грицай Наталія, д-р пед. наук, професор; Рівненський державний гуманітарний університет (м. Рівне); Вішнікіна Любов, д-р пед. наук, професор; Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка (м. Полтава); Оніпко Валентина, д-р пед. наук, професор; Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка (м. Полтава); Сущенко Андрій, д-р пед. наук, професор; Класичний приватний університет (м. Запоріжжя); Сулаєва Наталія, д-р пед. наук, професор; Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка (м. Полтава); Ільченко Олена, д-р. пед. наук, професор; Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка (м. Полтава); Хоменко Павло, д-р пед. наук, професор; Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка (м. Полтава); Корносенко Оксана, д-р пед. наук, професор; Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка (м. Полтава); Зорій Ярослав, д-р пед. наук, доцент; Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича (м. Чернівці); Гнізділова Олена, д-р пед. наук, професор; Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка (м. Полтава); Зданевич Лариса, д-р пед. наук, професор; Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія (м. Хмельницький); Дичківська Ілона, д-р пед. наук, професор; Рівненський державний гуманітарний університет (м. Рівне); Паламар Світлана, канд. пед. наук, професор; Педагогічний інститут Київського університету імені Бориса Грінченка (м. Київ); Япринець Тетяна, канд. пед. наук, доцент; Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка (м. Полтава); Даниско Оксана, канд. пед. наук; Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка (м. Полтава).

За науковий рівень журналу відповідає редакційна колегія. Незмінним головним редактором усі п'ять років була Любов Кравченко, яка є фахівцем із професійної освіти та дбає про авторитет видання разом із адміністрацією університету. У основному підрозділі «Проблеми, надбання і перспективи вітчизняної та зарубіжної професійної освіти» опубліковано результати оригінальних досліджень учених у формі наукових статей (усього – близько 150 розвідок за п'ять років, серед яких: 50% дослідних статей, що містять результати емпіричних досліджень стосовно практики організації та функціонування освітнього процесу, ефективності застосування інноваційних рішень; 20% теоретичних статей які пропонують цілісні концепції сталого розвитку сфери професійної освіти й інших наук про освіту; 20% пропозиційних статей, педагогів-практиків, що окреслюють актуальні проблеми галузі та пропонують ефективні шляхи їхнього розв'язання; 10% – практичні статті, у яких висвітлені експериментальні дані та

досвід застосування прикладних інноваційних рішень у закладах середньої, вищої та післядипломної освіти).

Політикою доступу в тематичній ніші видання передбачено його виготовлення як в електронній, так і в друкованій формах. Це є незаперечним позитивом, адже, по-перше, функціонують традиційний та інноваційний шляхи просування видання, що забезпечують йому можливості популяризації надбань національних та регіональних наукових педагогічних шкіл, а також публікування матеріалів польських, американських, німецьких учених і педагогів-практиків; по-друге, журнал уходить до провідних відкритих електронних систем і баз та має міжнародне індексування (Index Copernicus) тощо.

Підсумком фахової атестації журналу «Ukrainian professional education = Українська професійна освіта» у квітні 2022 року (Наказ Міністерства освіти і науки України від 7 квітня 2022 р. № 320) виданню присвоєно категорію В та надано право друкувати фахові наукові статті зі спеціальностей доктора філософії (012 Дошкільна освіта, 014 Середня освіта, 015 Професійна освіта, 011 Науки про освіту) та з усіх спеціальностей на здобуття наукового ступеня доктора педагогічних наук.

Висновки. Отже, п'ятирічний досвід реалізації Концепції наукового видання «Ukrainian professional education = Українська професійна освіта» у Полтавському національному педагогічному університеті імені В. Г. Короленка засвідчив загалом вдале його базування на проблематиці організації експериментальної професійної освіти, її теорії та історії, методиках викладання навчальних дисциплін, впровадження й використання новітніх технологій у практиці фахової підготовки в Україні та Європі, на дотичних дослідженнях учених світу. Справедливим результатом становлення і розвитку журналу стала його атестація Міністерством освіти і науки України як фахового видання з наук про освіту (педагогіки), що зумовлює перспективи: поглиблення вимог до пропозиційних та дослідних статей, виконаних здобувачами освітньо-наукового рівня доктора філософії; зменшення кількості теоретичних статей з аналізом та систематизацією наукових джерел і публікацій; зростання кількості та підвищення якості представлення практичних аспектів досліджень, що містять експериментальні дані.

ЛІТЕРАТУРА

- Ukrainian professional education = Українська професійна освіта.* (2017), 1.
Ukrainian professional education = Українська професійна освіта. (2017), 2.
Ukrainian professional education = Українська професійна освіта. (2018), 3.
Ukrainian professional education = Українська професійна освіта. (2018), 4.
Ukrainian professional education = Українська професійна освіта. (2019), 5.
Ukrainian professional education = Українська професійна освіта. (2019), 6.
Ukrainian professional education = Українська професійна освіта. (2020), 7.
Ukrainian professional education = Українська професійна освіта. (2020), 8.

REFERENCES

- Ukrainian professional education.* (2017), 1 [in Ukrainian].
Ukrainian professional education. (2017), 2 [in Ukrainian].
Ukrainian professional education. (2018), 3 [in Ukrainian].
Ukrainian professional education. (2018), 4 [in Ukrainian].
Ukrainian professional education. (2019), 5 [in Ukrainian].
Ukrainian professional education. (2019), 6 [in Ukrainian].
Ukrainian professional education. (2020), 7 [in Ukrainian].
Ukrainian professional education. (2020), 8 [in Ukrainian].

**THE SCIENTIFIC JOURNAL «UKRAINIAN PROFESSIONAL EDUCATION»
CELEBRATES THE FIFTH ANNIVERSARY**

Maryna Grynova,

Doctor of Pedagogical Sciences, Professor,
Rector of Poltava V.G. Korolenko National Pedagogical University;

Liubov Kravchenko,

Doctor of Pedagogical Sciences, Professor,
Editor-in-Chief of the Specialized Scientific Journal «Ukrainian Professional Education»
Poltava V. G. Korolenko National Pedagogical University

Analytical materials systematized in connection with the fifth anniversary of the scientific journal «Ukrainian Professional Education» are presented. It is a professional publication for the sciences of education and pedagogy, which was founded at Poltava V. G. Korolenko National Pedagogical University in 2016. The journal accumulates more than a century of experience in training teachers and specialists in the socio-humanitarian sphere. It is based on the world-famous achievements of its graduates and teachers, namely Anton Makarenko, Vasyl Sukhomlynskyi, Hryhorii Vashchenko, Volodymyr Shchepotiev, Vasyl Verkhovynets, Ivan Ziaziun, Volodymyr Pashchenko, and others.

The papers of the journal are consistent with the issues of specialized journals known in Ukraine («Philosophical Horizons», «Pedagogical Sciences», «Psychology and Personality», «Origins of Pedagogical Mastery», «Aesthetics and Ethics of Pedagogical Action», «Biology and Ecology»), which are published in Poltava Pedagogical University. The subject of research covers the professional education of highly qualified specialists (bachelor's, master's, doctor of philosophy) in a number of fields, i. e., educational sciences, cultural studies, natural sciences, psychology, technologies, sports medicine, physical culture, aesthetic education, architecture, and design, etc. The journal publishes research, theoretical, propositional, and practical papers on the content and methods of experimental professional education in each of the aforementioned fields. The journal specialization is the issue of educational process organization and methods of teaching academic disciplines.

The scientific journal «Ukrainian Professional Education» has a highly qualified editorial board and a team of reviewers who are well-known specialists in the specified subject areas. It has received the status of a professional publication for the sciences of education in Ukraine.

Keywords: *Poltava V. G. Korolenko National Pedagogical University, scientific professional journal, «Ukrainian Professional Education», pedagogy, educational sciences, vocational training, scientific schools, types of scientific papers.*

Надійшла до редакції 18.11.2021 р.